

1706.

1. Fechtinus, Joh: De gloria sistime lucente Adamis corpore.
2. Mullerus, Caspar Mathaeus: De foro legati contra hereticos
3. Senbicus, Joh. Christ: De peregrinatione docta vite instituenda.

1707

1. Engelken, Hermanus Ascanis: De unius confessionibus et ablatore sine missali Dec. 1716.
2. Koepkens, David Huron: Memoria Curatoris Tostis
- 3^{a. 1^a} = Mullerus, Casparus Mathaeus: De matrimonio nobilitatis cum ignobili. 2 Sept. 1707: 1746.
4. Schnepfferus, Joh. Trachimicus: De procladitis fortissimis
5. Schnepfferus, Joh. Trachimicus: De falsa ratione decendi
6. Lohand, Trachimicus Huron: De pactis saluberrimis

1708.

1. Mueller, Casp. Matthi: Programm, quo ad solennia
Doctoralia Leonardi Trachsi et Sickenauer iuritat.
2. Mueller, Casp. Matthi: Programm, quo ad solennia
Georgii Caspari Tunderbergii
Doctoralia Leonardi Trachsi et Sickenauer iuritat.
3. Mueller, Casp. Matthaeus, per ius-probecum: Programm,
quo ad solennia Doctoralia Joh. Christiani Pihren
iuritat.
4. Muellerus, Casparus Matthaeus: De festinatione iudicis
iurita.
5. Muellerus, Casparus Matthaeus: De iuramenti delatione
contra matrimonium.
6. Muellerus, Casparus Matthaeus: De iuramenti delatione
in causa fiscalis pecuniaria.

1709.

1. Schuepffer, Joh. Trach: Programm, quo ad solennia
Doctoralia Leonardi Trachsi et Sickenauer iuritat.

1709.

2. Schaeffer, Joh. Trachim, seu juris-protectorum
Programma, quo ad solennia Doctoralia Martinus Albertus
Willebrandt iuristat
3. Schaeffer, Joh. Trachim: De culpa lata ministri
status. 2 Suppl. 1709 & 1721.
4. Schaeffer, Joh. Trachim: De gemellis concretis
5. Schaeffer, Joh. Trachim: De matrimonio per
substitutionem contracto.
6. Schaeffer, Joh. Trachim: De culpa lata tutoris
ab hereditate praestanda.
7. Schaeffer, Joh. Trachim: De matrimonio per
substitutionem contracto.
8. Schaeffer, Joh. Trachim: De jure civitatis, jure
naturae determinante circa personas.
9. Schaeffer, Joh. Trachim: De iure honoris.
2 Suppl. 1709 & 1717.

1709.

10. Stein, Michaelis : De alienatione immediati
fundi imperii.

Nati

58

CASPARI MATTHAEI MÜLLERI,

SERENISSIMI DVCS MECKLENBVRGICI REG. CONSIL. CANCELLARIAE,
PROFESSORIS PVBL. ORDINARIJ, FACVLTATIS IVRIDICAE
P. T. PRO-DECANI,

7

1707 3 6

DISSERTATIO IVRIDICA
DE

MATRIMONIO
NOBILIS CVM IGNOBILI,

Don

**Heyrathen zwischen Adelichen
und Un-Adelichen Personen.**

QVAM

IN ALMA AD VARNVM ACADEMIA

D. VII. DECEMBR. AN. MDCCVII.

PLACIDO ERVDITORVM EXAMINI

S V B J I C I T

JOCHIM CHRISTOFFER DE MOLTKE,

EQVES MEGAPOL.

ROSTOCHII, REC. MDCCXXXVI.

58

CASPARI MATTHAEI M. LL. B.
PROMOTI IN IURISCONSULTUM REG. CONSIL. CANCELLARIE
AC. DESSAVIÆ RITE ORNAMENTI FACULTATIS IURIDICÆ
P. A. PRO-REGAM.

DISSERTATIO IURIDICA

DE

MATRIMONIO

NOBILIS CVM IENOBILI

DE

SCIENTIÆ IURISCONSULTORUM
IN IENOBILI

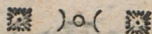
IN REGNO SACCINIA

ANNO DOMINI 1756

PROOEMIUM.

DUM ab initio ex hac Academia paro, nolui legibus eiusdem adversari, et sine specimine discedere, dum vero materiam disputationis meditabar, ea occurrebat varia, placuit presens de matrimonio Nobilis cum ignobili, ubi quaestio praeliminaris praemittenda, an mihi non habitate ratione aetatis tractare liceat materiam matrimonialem? Ubi quidem objici poterat ab hac aetate plane alienam esse hanc materiam, ut ut enim Romani masculis puberibus facultatem matrimonium contrahendi concesserint, pr. I. de Nupt. melius tamen videtur, si causa matrimonialis in id differatur tempus, quo pater probabiliter consensurus, quod in tali aetate ceteris paribus, & nisi circumstantiae id svadeant, non facturus praesumitur: sed paucis rem includam, sc. distinguendum, an causa matrimonialis tractetur theoretice, an praetice, illud cujuscunque aetatis homini permittitur, nam & dupondio in Collegio Institutionum inculcatur causa matrimonialis, quam proinde B. C. D. aggrediar, pro temporis ratione materiam propositam examinaturus, & quidem ita, ut primo capite agatur de quaestione: an matrimonium nobilis cum ignobili valeat; secundo: de effectu.

CAPVT I.

TRACTAT

QVÆSTIONEM:

AN MATRIMONIUM INTER NOBILEM
ET IGNOBILEM VALEAT?

§. I.

Premitti quidem hic debuisset, quid sit matrimonium? quid sit nobilis, aut ignobilis? ne contra monitum Jcti in *L. I. ff. de Origin. Jur.* illotis manibus ad rem ipsam accedere videremur, sed cum definitio matrimonii ex *§. 1. f. de patr. potest.* Ubi definitur, quod sit viri & mulieris conjunctio individuum vitæ consuetudinem continens, jam satis nota, eaque a Commentatoribus sufficienter explicata sit, nolimus actum agere, & quod ab illis dictum est, de charta, in papyrum transcribere, sed potius tempori & chartæ, utut alias peritura, nisi sic periret, parcere, multo minus autem in derivationem nominum, aut synonymiam inquirere placuit, sed talia scire avidum ad Lexicographos remittimus; Definitionem Nobilis proposuit Dn. DE LAVZOW in *Dissert. sub Præsidio Præsidis habita*, cujus inscriptio est *de Virgine Nobili Mecklenburgica C. I. n. 27.* ubi nobilem definit, quod sit persona singulari dignitate eminens, a parentibus nobilibus

libus in liberos transfusa, vel a Principe ipsi ob virtutem, scientiam, aut res præclare gestas concessa, & in seqq. etiam Etymologiam hujus vocis tradit, unde simul apparet, quis sit ignobilis, sc. qui tali singulari dignitate non eminet.

§. II. His ita præmissis ad quæstionem hujus capituli propositam progredimur, an valeat matrimonium nobilis cum ignobili? pro negativa militare videtur quod talia matrimonia sæpe fiant luctuosa, & infelices sortiantur eventus, dum litibus & discordiis non tantum inter conjuges præbent occasionem, sed & sæpe ab agnatis, qui ignobilem agnato suo junctam contemptui habent, aliqua inferuntur mala, *dann welche nicht von beyden Seiten Fürstenthümlich (idem aliquo modo de nobilibus) geboren, die müssen andern Fürstlichen (Adelichen) Personen die Stühle nachtragen, ihnen aufwarten und zu Gebote stehen, uti loquitur MYLER. ab Ebreimbach de Gamol. Princ. Imp. C. 5. §. 2. unde non in elegantes saltem ratione materiæ sunt versiculi quos habet HARPRECHT. ad princ. l. de Nupt. n. 28.*

*Gleich wie man nicht wol pflügen kan
Wenn man ungleich Pferd spannet an,
Also ist auch wann ungleich Paar*

A 3

Zu-

Zusammen gefüget wird vorm Altar.
 Das eine ist reich (idem si nobilis) das andre
 arm, (ignobilis)

Da geht es das sich GOTT erbarm,
 Solch Heyrath ist fürwahr keine Ehr
 Sondern ein Last und groß Beschwer,
 Wilt du freyen, daß dichs nicht reu,
 So folge meinen Rath, deines Gleichen frey.

Accedit, quod publice interfit, ut dignitas ordinum & familiar. sit salva L. 1. §. 13. ff. de agnosc. & alend. lib. adeoque splendor familiae antiquae connubio non imminuatur, aut contaminetur. MYLER. d. l. §. 2. insuper matrimonia in personas inæqualis dignitatis jure prohibita sunt, ita (a) prohibebatur propter inæqualitatem dignitatis matrimonium inter Senatorem & Libertinam, vel aliam humilis & vilis conditionis sceminam. L. 16. L. 44. L. 58. ff. de Rit. Nupt. ne amplissimi Ordinis dignitas vilis coniugii consortio sordescat, neve abiectarum sceminarum non tam connubia, quam vitia iungantur. GERHARD. de Coniug. §. 399. p. 890. ubi addit, quod superueniens quoque Senatoria dignitas olim ad dissolvenda matrimonia suffecerit. (b) inter liberum & servilis conditionis personam, L. 6. p. ff. de Fur. Dot. Nov. 27. c. 10. adeo ut ex tali matrimonio nati fiant

fiant servi. *L. 3. C. de inc. Nupt.* cum lex Naturæ hæc sit, ut sine iusto matrimonio natus sequatur matrem. *L. 24. ff. de Stat. Hom.* quod & apud Hebræos ita fuisse observatum ex IOSEPHO *de Antiquit. Judaic. L. 4. C. 6.* tradit CARPZ. *Jurispr. Consiſt. L. 2. tit. 9. n. 6.* Sed his & aliis, quæ adduci poterant, non obstantibus, existimamus, matrimonium nobilis cum ignobili valere, sive masculis nobilis dixerit uxorem ignobilem, sive contra, virgo ignobilis nupserit nobili; in adducendis rationibus huius rei non erimus prolixi, cum (1) satis apertum sit, nullam hic adesse prohibitionem, sive Divinum, sive Gentium, aut civile jus inspexeris, non negamus quarundam Gentium moribus, talia conjugia fuisse prohibita, uti de veteris Saxonix & Dania moribus testatur CYPRAEVS *de Conjug. c. 13. §. 36. n. 7. & in fin.* Sed inde nondum jus oritur Gentium, quod hæc vel Illa gens tales nuptias prohibuerit, imo non tantum in Saxonia, sed generali consuetudine inter personas disparis conditionis valere matrimonium docet CARPZ. *l. 2. Def. 10. n. 9.* accedit (2) quod matrimonium Principis cum Virgine Nobili, aut plane ignobili valeat, uti late probat MYLER. ab *Ehrenbach Gamolog. Princ. Imper. c. 8. §. 7. & 48.* quidni ergo

ergo valeret matrimonium nobilis cum ignobili, nec obstant supra in contrarium adductæ rationes, ubi primo consentimus dissvadendum esse matrimonium tale, & melius facere eum, qui paris conditionis ducit uxorem, si tamen dissvaderi nequeat, idem permittendum, & huc collimat prima in contrarium adducta ratio, ubi quod de discordiis ex tali matrimonio metuendis additum, non est universale, & si ob solas discordias, quæ metuuntur, matrimonium simpliciter prohibendum esset, sequeretur, omne matrimonium esse prohibendum, quia nihil frequentius, quam discordias inter conjuges oriri, sicut & quod de malis, quæ ab agnato aliquando inferuntur, dictum est, nullius momenti est, quod vero ex iure civili adductum, id hodie notorie correctum, ita quod de matrimonio inter Senatorem & libertam prohibito dictum, corrigitur per *Nov. 78. C. 3. Nov. 117. c. 4.* vid. *HOPP. in usu Hodier. ad §. 11. l. de Nupt.* & matrimonium servorum approbatum *t. t. X. de matr. serv.*

§. III. Sed cum in §. præc. dictum sit, matrimonium nobilis cum ignobili immnuere splendorem familiæ, hinc quæri poterat, annon huic malo si quod subest, quod tamen

men non credimus, quia virgo ignobilis nobili
 nupta & ipsa fit nobilis, succurri possit, si
 cum ignobili inierit matrimonium ad mor-
 ganaticam? Ubi necessario præmittendum,
 quid sit matrimonium ad morganaticam?
 respondemus, quando hac conditione cum
 fœmina quadam nuptiæ contrahuntur, ut
 uxor pariter ac liberi inde nati accepta certa
 bonorum portione a reliqua hereditate, imo
 & dignitate paterna excludantur vid. STRYK.
in Examine Jur. Feud. c. 7. qu. 3. & cum per tale
 matrimonium illustres conseruentur familiæ.
 STRYK. *d. c. 7. qu. 6.* hinc quæstio proposita
 affirmanda videtur. Sed hic quæstio præju-
 dicialis erit præmittenda, scilicet, quibus tale
 matrimonium inire liceat, quod liceat, dubio
 caret, quamvis a peccati labe id non absolvat
 STRYK. *d. c. 7. q. 6.* quia diffidentiam erga
 DEVM involvat, quod de eo casu intelligen-
 dum putamus, quando initur ob multitudi-
 nem liberorum prioris Matrimonii, quibus
 tali matrimonio prospicere vult pater, qui
 donum continentia non habet & metuit fore,
 ut si alii ex secundo Matrimonio fuerint nati,
 priorum portio nimis imminuatur, & splen-
 dor familiæ pereat, MYLER. ab *Ehrenbach.*
c. 6. §. 14. Sed si non ex tali diffidentia erga
 B Deum,

Deum, sed ut in præfenti casu ad putativum dedecus familiæ avertendum fiat, peccato omnino carebit, in eo tantum cardo quæstionis versatur, quibus tale matrimonium permissum sit & in specie an Nobilibus? quod regulariter negandum, licet enim pactum morganaticum in iure communi fundamentum habeat. 2. F. 29. adeoque Nobilibus quoque competere videatur, quia tamen hoc pactum a iure communi exorbitat, & matrimonium ad Morganaticam usû Germaniæ tantum inter Principes & personas illustres receptum, inde nobilibus non conceditur, uti eleganti Responsio probat. STRYK. *de Dissens. Sponsal. sect. 3. §. 73.* Si tamen consensu Domini territorii tale matrimonium a Nobilibus ineatur, valere illud tradit STRYK. *d. sect. 5. §. 72.*

§. IV. Sed quod dictum hætenus est valere matrimonium nobilis cum ignobili, hoc procedit si quis sciat ignobilem esse, cum qua contrahit matrimonium, sed quid erraverit? cardo quæstionis in eo vertitur, an hic error versetur circa substantialia, an circa accidentalia, si illud, vitiatur matrimonium, secus in posteriore casu. HOPP. *ad Tit. 7. de Nuptiis.* STRYK. *de Dissens. Sponsal. sect. 5. §. 57.* nec obstat exemplum Jacobi, qui quamvis in
perfo-

persona erraverit, eam tamen retinuit, nam
 hoc ex pietate factum. GROTIUS. *de iur. Belli &*
Pac. L. 2. c. 5. §. 14. & quam repudiare potuit
 per iustitiam, retinuit per misericordiam.
 OSIAND. *ad Grot. d. 1.* Sed quamvis ergo re-
 gulariter vitiet error in Persona, non tamen
 vitiat error fortunæ. *C. un. 29. qv. 1.* qualis iam
 error sit, qui committitur circa conditionem
 non immerito dubitaveris, sane circa sub-
 stantialia hic error exinde versari videtur,
 quod si quis ignorans ancillam duxerit, error
 vitiet. LAVTERB. *ad tit. ff. de Rit. Nupt. in fine*
& ex d. can. un. C. 29. qv. 1. error conditionis
 locum faciat repudio, ratio forte hæc est,
 quod quoties erratum circa id, quod abesse si
 scivissent contrahentes, non contraxissent,
 toties error vitiet. PUFF. *de Offic. Hom. & Civ.*
c. 9. §. 12. nec obstat, quod error conditionis
 non sit circa substantialia, nam licet hoc in
 genere facile concedamus, est tamen circa
 substantialia matrimonii cum Nobili contra-
 cti, perinde ut de virginitate dicitur, erro-
 rem circa illam commissum vitare matrimo-
 nium, non quod virginitas sit de essentia ma-
 trimonii in se, & in genere, sed quod sit de
 essentia matrimonii cum virgine contracti.
 CARPZ. *L. 2. def. 189.* GERHARD. *de Coniug.*

§. 3. Sed verius nobis videtur, talem errorem non vitare matrimonium, imo ne sponsalia quidem, imputare enim sibi debet sponsus, quod non melius in conditionem sponsæ inquisiverit, nec obstat, quod supra de ancilla dictum est, nam quando quis ancillam in uxorem ignoranter ducit, ibi deficiunt omnes effectus matrimonii. LAUT. *ad tit. ff. de Rit. nupt. in fin.* cum ancilla enim non erat matrimonium, sed contubernium, quod secus in ignobili, quod si communi errore pro nobili habita fuerit, adeoque adhibita quamvis omni diligenti inquisitione de vera ejus conditione nihil constare potuerit, sponsalia rescinduntur, si ejus conditionis sit ut non nisi nobilem ducturus fuisset, uti vult STRYK. *de Dissens. Sponsal. c. 2. §. 35.* unicum adhuc notandum, non sufficere, si nobilis dicat, se ignorasse qualitatem sponsæ sed errorem probare debet. Sed quomodo probabit ignorantiam? vulgata regula est, quod quæ in animo consistunt, quo etiam ignorantia refertur, juramento probari debeant. CARPZ. *P. 1. C. 22. Def. 6.*

§. V. Sed quando in §. præc. dictum est, errorem circa statum nobilitatis regulariter non vitare matrimonium, supponimus, sponsum sine dolo sponsæ errasse, quid ergo si illa in

in dolo, ut si se nobilem mentita sit, adeoque sponsum errare fecerit? distinguendum putamus, utrum negotium in terminis sponsaliorum adhuc subsistat, an vero matrimonium jam consummatum sit? certum quippe est, facilius solvi sponsalia, quam matrimonium, hinc si de dissolvendis sponsalibus agatur, extra dubietatis aleam positum esse remur, ea hanc ob causam posse dissolvi, si sponsa suae conditionis gnara, pro nobili se venditaverit, sic enim dolo, qui consensum excludit, *L. 116. §. f. ff. de Reg. Jur.* deceptus intelligitur spon- sus. vid. *Disp. Dn. PRAESIDIS de relata veritate c. 2. n. 48. & seq.*

§. VI. Sed de matrimonio jam consummato gravior est controversia, an rescindi ideo possit, quia nobilem se mentita quae talis non erat? quod omnino negandum videtur, non enim ob alias causas, quam adulterium & malitiosam desertionem matrimonium solvitur, & si ob celatam quamcunque qualitatem matrimonium rescindi possit, etiam ob aetatem, aut quantitatem bonorum rescinderetur, & sic raro nuptiae forent individua vitae consuetudo: verum re penitus inspecta affirmari potest quaestio, si supponatur, maritum ad consummandum matrimonium dolo

B 3

spon-

sponsæ quæ se nobilem mentiebatur, fuisse inductum, ubi absque dubio etiam consummatum matrimonium rescinditur, imo potius nullum declaratur. CARPZOV. L. 2. Def. 204. n. 16. STRYK. de Dissens. sponsal. S. 5. §. 16. Ubi eleganti hoc demonstratur Responso, ex quo sequentia verba huc transcribere non pigrabimur. *Und kan diesem Betrieger nicht helfen, daß er nur in æusserlichen Dingen seinen Betrug verübet, sonst aber contra substantiam matrimonii hieselbst nichts von ihm begangen worden, nam NB. & ille dolus hic attendendus, cum se nobilem jactat plebejus, aureos montes præterdit pauper, patritiis ortum se fingit, infimæ sortis homo, ut fallat NB. nolentem, nisi nobili patrio se jungere, quique calliditate sua adimit puellæ potestatem in ejus conditionem inquirendi, quales pessimæ artes insuper ex judicis arbitrio pœna extraordinaria coercentur.*

§. VII. Sed quod dictum est valere matrimonium inter nobilem & ignobilem, id equidem procedit in nobili parentibus orbatō, sed quid si pater vel mater dissentiat? ubi paucis ex jure repetimus, non valere matrimonium sine consensu patris, *pr. I. de Nupt. hodie etiam matris, utpote cui eadem debetur reverentia, ad quam hodie in hoc casu respicitur,*

citur. HOPP. *ad pr. I. de Nupt.* CARPZ. *in jurispr.*
Consist. p. 2. Def. 45. si modo parentis justam ha-
 beant dissentiendi causam, alias iudex libe-
 ris dat potestatem sine consensu parentum
 nuptias contrahendi. *L. 19. ff. de Rit. Nupt.* an
 autem justam & probabilem dissensus causam
 præbeat disparitas conditionis non immerito
 dubitari poterat. Negativa verior videtur, si
 filius nulla ratione adduci possit, ut a matrimo-
 nio quod intendit, desistat, nam sicut alias, ita
 & hic, monendus est filius, ne invito patre
 nuptias contrahat, quod si pater in dissentien-
 do perseveret, superior consensum supplere
 potest, nisi nimis magna adsit disparitas, ut si
 Nobilis infimæ conditionis personam ducere
 velit, quo casu justa inde oritur dissentiendi
 causa, BRUNNEM. *in Fur. Eccles. L. 2. c. 16. §. 5.* fa-
 cit huc supra allegatum Responsum Ampliss.
 Fac. Jurid. Rostoch. ubi inter cætera hæc le-
 guntur verba: *Darnoch probabiles dissentiendi ra-
 tiones vor zulänglich achten, worunter sie magnam
 Conditionis disparitatem referiren.*

§. VIII. Diximus in §. præced. posse fi-
 lium nobilem ignobili se jungere etiam sine
 consensu patris, ubi dubium oritur, an hoc
 casu pater filium exheredare possit? vulgata
 nec minus intricata est hæc quæstio, an matri-
 moni-

monium sine consensu patris contractum iustam præbeat exheredandi causam? pro affirmativa militat *L. 3. §. Si emancipatus 5. ff. de Honor. possess. cont. tabul. ibi: nam etsi tam ignominiosam duxerit uxorem, filius, ut dedecori sit tam ipsi, quam patri mulierem talem habere, dicemus, & ex ea natum ad bonorum possessionem avi admitti, cum possit avus iure suo uti, eumque exheredare, sed ut taceamus exheredationem hodie non fieri nisi ex causis in *Nov. 115. recensitis*, inter quas hæc non reperitur, ex ipsis verbis, *d. L. patet*, eam loqui de casu, ubi filius talem uxorem ducit quæ dedecori sit ipsi & patri, sed hoc de ignobili, nobili nupta dici non potest, per ea quæ supra dicta, sed quid si filius plane ignominiosam uxorem duxerit? quia grave dedecus infert parenti, exheredari eum posse putamus, id quod intelligimus de bonis dispositioni paternæ subiectis, hinc exheredatio quoad bona feudalia non valebit, nam de his non valet dispositio paterna. *STRVV. in Syntagm. Jur. Feud. c. 9. th. 12. n. 8. VULTEJ. de Feud. c. 9. n. 69.* nisi feudum mere hereditarium utpote de quo libera disponendi facultas, perinde ut de allodio competit, aut consensus Domini feudi requisitus fuerit, *ROSENTHAL. de Feud. c. 6. concl. 10. n. 10. & seqq. STRYK. in Exam. Jur.**

Jur. Feud. c. 14. qu. 7. Sed jam claudam rivos, dum iter indeque ortæ temporis angustiaæ plura addere non permittunt, hinc progredior ad

C A P V T II.

DE EFFECTV MATRIMONII NOBILIS
CVM IGNOBILI

§. I.

Quod effectum hujus matrimonii attinet, alius est quoad coniugem, alius quoad liberos. Quoad coniugem distinguendum, an nobilis ignobilem ducat, an nobilis ignobili nubat, nam etiam posterius licere, capite præcedente passim tetigimus, ut quando §. dictum est, valere etiam matrimonium Principis cum ignobili, priore casu, dubium non est, uxorem quamvis ignobilem ex hoc fieri nobilem, uxor enim cum marito pro una carne habetur, *Genes. 2.* sub radiis mariti respendet. *L. Famine 8. ff. de Senat. L. 13. C. de Dignit.* quæ communicatio non minima pars est dignitatis mariti, propter individuam vitæ societatem, quæ inter conjuges intercedit. *HERM. VULTEJ. 3. Conf. 34. n. 168. Conf. BARBOSA Lib. 19. c. 52. Axiom. 3.*

§. II. An ergo titulum Generositatis, daß sie genandt werde, Wohlgebohrne Frau, consequi-

C

qui-

quitur! quod affirmare non dubitamus, propter *all. L. 8. ff. de Senat.* ubi *ULPIANVS* respondet, *maritus feminae Clarissimam dignitatem tribuit*, & eleganter responderunt *Impp. in L. Cum te, 10. C. de Nupt. cum te a non Senatore procreatam, sed ob matrimonium cum Senatore contractum Clarissima nomen adeptam dicas, claritas haec beneficio mariti tibi competit*, ut adeo ignobilis nobili nupta jure nobilium gaudeat. A quo vero tempore incipit esse nobilis? & cum consensus faciat nuptias, non concubitus, *L. 30. ff. de Reg. iur.* statim a tempore sponsaliorum, nobilis facta intelligitur, etiam si benedictio Sacerdotalis nondum accesserit, quod tamen moribus secus esse vult *STRYK. in Us. Modern. ff. Tit. de Senat. §. ult.* in Saxonia ulterius requiritur consensio Thalami, *daß sie das Ehe-Bette beschriften.*

§. III. Sed quid si vidua facta fuerit, an & tunc nobilitatis jura retinet ignobilis nobili nupta? quod affirmandum videtur, nam vidua forum & jura mariti retinet, quamdiu ad secunda vota non transiit, & ignobili se iunxit, *L. 21. §. 1. ad Municip. L. f. C. de incol.*

§. IV. Ex hoc autem deciso multa suboriuntur dubia, notum quippe est, quod quamvis femina in feudo non succedat, *2. F. 36.*
quia

quia ad servitia militaria, quorum intuitu feudum principaliter conceditur, præstanda idonea non sit, ei tamen debeatur dotalitium, non quidem jure feudali, bene tamen moribus, est autem dotalitium ususfructus uxori in compensationem dotis constitutus, ubi tamen requiritur, ut uxor petens dotalitium probet illationem dotis, eiusque in feudum versionem, STRYK. *de Success. ab intest. Diss. 4. c. 2. §. 10.* an vero illis in locis, ubi dotalitium nobili tantum debetur viduæ, ignobilis nobili nupta dotalitium petere possit, res est, quæ dubio non caret? exemplum huius rei est in Saxonia, ubi *const. 37.* hæc leguntur verba: *Da irgend aus Gewohnheit, oder aber aus des Mannes Testament eine Frau NB. die Ritters-Art, etwas vom Erbe nimmt, so kan die Morgengabe, und Leibgedinge nicht haben, unde ex contrario inferitur, daß diejenige so vom Erbe nichts nimmt, das Leibgeding fodern könne, dummodo sit nobilis, von Ritters-Art, ignobilis ergo, ut ut nobili nupta, eadem petere possit, quæ alias genere & sanguine nobilis, quia, ut antea dictum, per matrimonium cum nobili contractum nobilitatur, vid. CARPZ. p. 3. C. 37. Def. 1.* ideoque omnibus privilegiis & juribus quæ aliis viduis nobilium in feudo

competunt, etiam hæc gaudet, & omnia alia privilegia quæ vivente marito habebat, retinet integra, ut titulum, sicut enim vidua Regis vocatur Regina, perinde ut vocabatur vivente Rege, ita quoque quæ ex stemmate orta est ignobili, si nobili nupta, retinet titulum Generositatis, ut dicatur *Wohlgebohrne*, censetur enim esse ac stare in eo ipso matrimonio. TIRAQUEL. *de Nobilit. c. 18. n. 9.* cui tamen in eo non consentimus, quando in sequentibus addit, quod Vasallus qui cum Vidua Domini concumbit, perinde feudo privetur, ac si cum uxore Domini adhuc viventis concubuisse, contrarium verius putamus, ob textum *J. F. 21. ibi: Domino vivente.* STRUV. *in Syntagm. Jur. Feud. c. 15. th. 9. n. 9.* ubi hoc limitat nisi intra annum luctus id fecerit. conf. STRYK. *in Exam. Jur. Feud. c. 23. qu. 17.*

§. VI. Sed quando diximus viduam nobilem, tamdiu tantum quamdiu in statu viduitatis subsistit, privilegia viduarum nobilium retinere, sequitur, quod si alii viro ignobili nubat, eadem amittat. *L. 13. C. de Dignitat.* ubi eleganter dicitur: *mulieres honore maritorum erigimus, genere nobilitamus &c.* Si autem minoris ordinis virum postea sortitæ fuerint, prioris dignitate privatæ posterioris Mariti sequentur conditionem:

nem: quæritur quid si secundus maritus moriatur, an priora privilegia recipit? quod negamus, sed sibi & liberis præjudicavit. *L. 13. C. de Murilegul.* unde illa vectigalibus & oneribus, quæ solis ignobilibus imponuntur, est obnoxia. *TIRAQUEL. de Nobilit. c. 18. q. 38.* quamvis in Hispania aliter observari testetur *PERETZ. ad Cod. tit. de Dignit. n. 57.* sicut quoque jure communi viduam prioris mariti immunitatem a Principe impetrare posse patet ex *L. ult. ff. de Senator.*

§. VI. Dicta de vidua extendimus, ut per nuptias secundas cum ignobili contractas amittat privilegia nobilium, etiamsi ignobili ignoranter nupserit: sed quid si dolo ad contrahendum cum tali matrimonium inducta fuerit? resp. Sic obtinebunt quæ superius de nobili, a Virgine ignobili decepto dicta sunt, quod sc. si ob dolum dissolutionem matrimonii impetraverit, ex æquitate priora privilegia ei debeant restitui, si vero de conditione secundi mariti dubitatur, in dubio privilegia nobilium amisisse intelligitur, si tamen lis marito de conditione mota, ea pendente pro nobili reputabitur, *FAB. in Cod. ad Tit. de Dignit. def. 17.*

§. VII. Notum est quod jure Civili Nobiles

biles torqueri non possint. *L. 8. §. 1. C. de Quæst. ibi: si personarum conditio patiatur.* CARPZ. *qu. 118. n. 76.* LAUTERB. *ad Tit. ff. de Qu. ibique alleg.* TIRAQVEL. *de Nobilitat. c. 19. 20. 21.* quod hodiernum observatur, ut inconsulto Principe Nobilis regulariter torturæ subijci non debeat, cujus rei fundamentum desumunt ex *L. Nullus C. ad Leg. Jul. Maiesl.* ubi hæc leguntur verba: *Nullus omnino cui inconsultis ac nescientibus nobis fideiularum tormenta inferuntur, militiae, vel generis, aut dignitatis defensione uti prohibeatur,* idem de ignobili, quæ nobili nupra dicendum putamus, ut nec ipsa inconsulto superiore, torqueri possit.

§. VIII. Sed videamus de effectu hujus matrimonii quoad liberos, ubi quidem certissimum, ex tali matrimonio natos esse legitimos, cum verum hic subsit matrimonium, sed an nobiles erunt? quod affirmamus, liberi enim legitime nati quoad dignitatem, Patris, non Matris, sequuntur conditionem, *L. 19. ff. de stat. Hom.* cum, per supra dicta, hæc dignitatem a marito consequatur. Conf. MYLER. ab Ehrenbach *de Gamol. Princ. Imp. C. 5. §. 19. & sq.* ubi hanc addit rationem, quod pater sit principium activum, qui dat formam conceptui, cujus nobilior est materia, quam Matris, & ita gene-

generali consuetudine observari docet TIRA-
 QVEL. *de Nobil. c. 18. n. 33.*

§. IX. Ex iam dictis porro necessario
 fluit, quod tales liberi (1.) insignia patris recte
 sibi tribuant (2.) in feudis & aliis bonis suc-
 cedant, nam cum juxta communem DDrum
 opinionem etiam extra Matrimonium & in
 ex illegitimo concubitu nati, sed postea per
 subsequens Matrimonium legitimati succe-
 dant, LAVTERB. *ad Tit. ff. de his qui sui vel
 alieni jur. CARPZ. p. 2. C. 28. def. 17. STRUV.
 in Syntagm. Jur. Feud. c. 9. qu. 38.* multo magis
 succedent, qui ex legitimo matrimonio matre
 licet ignobili nati sunt, quod adeo verum est,
 ut ex patre nobili & matre ignobili nati non
 aliter excludantur a successione feudali, nisi
 speciali Pacto ita cautum. 2. F. 29. PEREZ. *ad
 Cod. tit. de Dignit. n. 46.*

§. X. Sed quid si statuto expresse exclu-
 dantur a successione? tale statutum tanquam
 iniquum foret, nullum, cum enim liberis suc-
 cessionis in bonis parentum naturali jure de-
 beatur, sequitur, tale statutum utpote jure
 naturali adversum & ita iniquum, fore nul-
 lum, cum nec statutum valeat, quod per sub-
 sequens matrimonium legitimatos excludit,
 CARPZ. *L. 2. Def. 236. n. 16.* unde communiter
 infe-

inferunt DDres, legitimam liberorum statuto quidem minui, sed non tolli posse. GAIL. *L. 2. obs. 122.* MYNSING. *c. 5. obs. 43.* CARPZ. *P. 3. C. 13. Def. 1. & 3.* quamvis non desint quæ hic objici possent, quæ omittere cogimur. Unicum hic addimus, in quibusdam casibus requiri, ut liberi sint ex utroque parente nobiles, ut in Torneamentis, nec ad Collegia Canonica superiora admittuntur, nisi qui ex materna quoque linea nobilitatem deducere possunt. HAHN. *in Dissert. de jure nob. sing. th. 13.*

§. XI. Sic ergo probavimus liberos ex Patre nobili & Matre ignobili natos per omnia gaudere jure liberorum legitimorum, ut non tantum Patris dignitatem consequantur, sed etiam eidem mortuo succedant. Sed quid de pœnis dicendum, an in his quoque jure nobilitatis gaudent? quod communiter affirmant DDres, nobis id dubium hic subortum, an nobiles in pœnis privilegio quodam gaudeant? ubi quidem ob dignitatem pœnas mitigare non videtur dubitandum, faciunt huc varii textus iuris Civilis, ita in *L. 4. §. 1. ff. de Incend. ruin. nauf. rat. nav. expugn.* expresse dicitur pœnas ex qualitate personarum esse determinandas, Decurioni ob dignitatem in pœnis parcitur *L. 9. §. 11. ff. de pœnis*, sed negativam acriter defendit

fendit CARPZ. *qu. 148 n. 32. sqq.* & in altius partibulum suspendendos esse fures nobiles scribit PHILIPP. *in Us. Pract. Inst. Eccl. 1.* cui negativæ sicut subscribimus in pœnis juris divini Moralis, ita pœnas arbitrarias ob nobilitatem mitigari posse concedimus: quibus ita præmissis ad quæstionem principalem respondemus affirmando, ex ratione, quæ iam iam fuit allegata. Sed quid si pater nobilitatem amiserit? Si filius antea natus, retinet nobilitatis jura: ne ex alieno delicto puniatur, excepto crimine perduellionis, ubi liberi quoque infames fiunt, *L. 1. §. 1. C. ad Leg. Jul. Majest.* sed quid si filius postea natus? Distinguendum an antea amissam patris nobilitatem iam conceptus fuerit, an non, si prius, erit nobilis, secus si postea conceptus fuerit. *L. 9. §. 13. ff. de Pœn. L. 7. §. 1. de Senator.* BRVNEM. *ad Tit. C. de Dignit. n. 17.*

§. XII. Videamus nunc de illegitimis, an hi quoque patris consequantur dignitatem & nobiles fiant? quod affirmandum videbatur, quia ex sanguine nobili nati, sed quia non a nobili fonte decidunt, sed a sanguine putrido, ut loquitur TIRAQUELL. *de Nobilit. c. 15. n. 10.* hinc contrarium verius existimamus, ut nec insignia patris sibi tribuere, nec

D

nomi-

nomine ejus uti possint, cum plane non sint de domo Patris, in quibusdam tamen locis spurios pro nobilibus haberi & familiae insignia gerere per interlineam divisa tradit. FAB. *in C. tit. de Dignit. Def. 20.* sicut in Francia & Britannia ita observari vult TIRAQUELL. *de Nob. c. 15. n. 25.* nisi tamen legitimentur, imprimis per subsequens matrimonium, hi enim per omnia gaudent jure liberorum legitime natorum, cum matrimonium subsequens fictione juris retrotrahatur. HOPP. *ad §. ult. l. de Nupt.* & hinc quoque ad successionem feudi admittuntur CARPZ. *P. 3. C. 28. Def. 17.* FINCKELTH. *Disp. Feud. 6. qu. 13.*

§. XIII. Sed pergimus nunc ad casum, quando nobilis ignobili nubit, de effectu hujus matrimonii nunc visuri, ubi primo loco quaeritur, an ex tali matrimonio maritus fiat nobilis? quod negatur, uxor enim radiis mariti coruscat, per supra dicta, non contra, cum maritus sit principale & caput mulieris. MYLER. *ab Ebrenbach de Gamol. Princ. Imp. c. 5. §. 30.* ubi limitatio in §. seq. addita, sc. nisi pacta dotalia aliud statuunt, satis videri poterat dubia, quia nobilitas pactis privatorum conferri non potest, sed ipse mox se explicat, hoc accidere inter personas summam nobilitatem

tatem habentes, ut hæc limitatio ita procedat, si Ducissa inferioris conditionis homini nubat, hic quidem vocetur Dux, in honorem Ducissæ, rêvera autem talis non sit.

§. XIV. Sed quia superius dictum est, quod maritus ex persona & dignitate uxoris non fiat nobilis, hinc altera hic suboritur quæstio, an nobilis ignobili nupta, amittat nobilitatem? quod affirmandum videbatur, facit huc textus in *L. 1. C. de Dignitat.* ibi: *si non privatae conditionis hominibus, sed clarissimis nupsertis, Claritatem generis retinetis.* add. *L. 8. ff. de Senat.* accedit, quod Uxor sequatur dignitatem mariti, unde sicut ignobilis nobili nupta ex persona mariti sit nobilis, ita quoque nobilis ignobili juncta sit ignobilis, & hanc opinionem defendunt, *CARPZ. p. 3. C. 37. Def. 2. n. 4. FABER. in Cod. de dignit. Def. 17. TIRACQUELL. de Nobilit. c. 18. n. 5. & seqq.* nec obstat, quod nobilitas ex jure naturali saltem hæcenus sit, quatenus ex jure sanguinis dependet, adeoque jure civili tolli nequeat, nam quamvis nobilitas non tollatur, quatenus ex jure sanguinis oritur, tollitur tamen jus quod propter nobilitatem competit. Sed ut ut hæc jure Civili dubio careant, de moribus tamen nobis superest dubium? sed respondemus ea

quæ dicta sunt, de amissa nobilitate per matrimonium cum ignobili, intelligenda esse de nobilitate participata, ut quando uxor ex persona mariti nobilitatur, hæc secundis cum ignobili contractis nuptiis amittitur, per ea quæ supra sunt deducta, quod vero attinet nobilitatem sanguinis seu connatam, hæc nuptiis cum ignobili non extinguitur. *L. 10. C. de Nupt.* quod latissime & variis exemplis probat MYLER. ab *Ehrenbach de Gamol. Princ. Imper. c. 5. §. 48.* Distinctionem vero nostram probat FABER. *in Cod. ad Tit. de Dignit. Def. 17.* STRYK. *in us. modern. ff. ad Tit. de senat. §. 9.* MYLER. ab *Ehrenbach. d. c. 5. §. 46.* nec dubitare nos finit praxis, de qua STRYK. *d. l.*

§. XV. Hactenus tamen dicta limitantur, nisi plane indigno nupserit, nemo enim de hoc sibi blandiri debet, quo se ipsum indignum iudicavit. *L. 12. in fin. C. de Dignitat.* de quo uti dubitandum non est, ita quaeritur, quis sit indignus, & in specie an omnis ex Civico ordine natus tali nomine sit insigniendus? quod negamus, quia non omnes sunt de fece plebis, STRYK. *d. l. §. 11.* ubi in fine ex MENOCH. *L. 4. Præs. 189. n. 86.* tradit, Comitissam vel Baronissam si Doctori nubat, non nubere indigno, quod vel inde constat, quia Docto-

Doctores vere sunt nobiles, & per omnia nobilibus æquiparantur, vid. *Ord. Camer. p. 1. Tit. 43. Reform. Polit. de anno 1548. & 1506. Tit. von Überflüssigkeit der Kleider.*

§. XVI. Quia vero nobilis ignobili nupta nobilitatem sanguinis retinet, per hæcenus deducta, quæritur an etiam Generositatis titulum retineat? si minora Majoribus conferre licet, affirmandum id exinde videtur, quod Regum filia licet aliis quam Regibus nupta, adhuc dicantur *Ihre Königl. Hobeit*, quamvis hoc D. STRYK: *in Us. Mod. ff. d. l. §. 10.* ad eas restringat, quæ in Regno hereditario sperant successionem, quam cum in feudis regulariter non sperent filia nobiles, hinc Decisionem hujus quæstionis aliis relinquimus, sicut & eam, quæ de insignibus moveri poterat, unicum tantum addimus, quod in Saxonia vidua ejusmodi nobili quæ ignobili nupta, non concedantur ea privilegia, quæ aliis Nobilium viduis, sic non capit comestibilia, & id genus alia, *CARPZ. p. 3. C. 37. Def. 2. n. 4.* ea sane quæstio nobis plane videtur superflua, quando quæritur, an valeat donatio ab ignobili viro nobili uxori facta? quod communiter affirmatur, utut enim donationes inter virum & uxorem regulariter prohibita sint. *t. 1. ff. de donat.*

donat. int. vir. & uxor. quia tamen hoc tantum eo casu procedit, quando donans fit pauperior, & donatarius locupletior. *L. 5. §. 8. L. 16. L. 25. ff. de Donat. inter vir & uxor. CARPZ. P. 2. C. 13. Def. 18.* indeque donatio remuneratoria valet, *L. fin. C. de Donat. ante nupt.* hinc donationem a viro ignobili uxori quondam nobili in remunerationem amissæ nobilitatis factam valere volunt, sed ut diximus, hæc quæstio nobis superflua videtur, quia nobilitas sanguinis per matrimonium non amittitur, nisi hanc quæstionem de eo casu intelligere velis, quo ignobilis uxor ex persona mariti nobilitatur.

§. XVII. Sed hæc sufficiant festinante calamo scripsisse de effectu hujus matrimonii quoad uxorem, nunc de liberis videamus, & in specie an liberi inde nati, fiant nobiles? quod negamus, ex justo enim matrimonio natus sequitur Patrem, tam quoad statum, quam quoad dignitatem, utpote quæ per Matrem non propagatur *HOPP. ad Pr. 1. de Ingen. verb. ingenuus nihilominus*, unde Galli, le ventre ennoble point, nec obstat, quod superius dictum, eam quæ ignobili nubit, retinere nobilitatem sanguinis, hæc enim personalis est, nec in liberos transmittitur, sed mortua matre extinguitur. *MYL. ab Ehrenbach de Gamol. Princ. Imp. c. 5. §. 33.*

§. XVIII.

§. XVIII. Superius dicta ampliantur, ut nec statuto vel consuetudine introduci possit, ut filii matris consequantur nobilitatem, quam in rem allegant *L. 36. C. de Decur.* sed contrarium verius putamus, nec enim irrationabilis talis consuetudo dici potest, quæ nihil continet, quod vel naturali, & divino juri, vel bonis moribus contrarium sit, nec obstat *d. L. 36. C. de Decur.* loquitur enim de casu speciali, si quis ob originem matris leviora velit onera amplecti, & respuere majora, quibus ob originem paternam obstrictus erat: BRUNNEM. *ad Tit. C. de Decur. n. 61.* multo magis vero speciali Privilegio id concedi potest, ut matris originem sequantur liberi, sicut iliensibus & aliis id factum docet *l. 1. §. 7. ff. ad Municip.* alia exempla adducit MYLER. ab *Ehrenbach d. c. 5. §. 35. & 36.*

§. XIX. Sic ergo vidimus quod si nobilis ignobili natus liberi non fiant nobiles, sed quid si pater nobilitatem impetravit? resp. sic liberi quoque fiunt nobiles, etiam qui ante impetratam nobilitatem nati, sed hoc ultimum dubio non caret, quamvis enim pro nostra opinione militet *L. 5. ff. de Senat.* obstat tamen non parum videtur *L. 11. C. de Dignit.* ubi variorum varia est conciliatio, nobis ea placet quam affert BRUNNEM. *ad d. L. 11. C. de Dignit.* sc. posteriorem *h. l.* partem corrigere priorem.

§. XX. Sic ergo habes B. L. quæ de materia hæc fati ardua Tecum communicare volui, si quæ minus recte scripta invenies, invenies autem plurima, imbecillitati ingenii & nimia festinationi condonabis. Deo vero

T. O. M. grates pro præstito auxilio ago immortales.

Ei sit Laus & Gloria in Secula Seculorum.

F I N I S.

AD

AD
GENEROSVM DN. RESPONDENTEM.

Elapsum nondum est biennium, cum Te primum nactus sum Auditorem: Raro hodie exemplo eum Te exhibuisti, in Collegiis Lectoriis, Examinatoriis & Disputatoriis, ut diligentiam Tuam satis predicare nequeam; nunc dum abitum paras, publicum eruditionis specimen hic exhibes, conscribendo Disputationem de Matrimonio Nobilis cum ignobili, & ut ut certus sim, quod talem Te exhibiturus sis, qualem Te spero, id tamen doleo, quod temporis angustiae, dum opinione citius abitum paras, non permiserint hujus materiae exactiorem & prolixiorem explicationem, multa enim adhuc deesse cuilibet ex perlectione patebit: Sed & voluisse sat est: Ego interim GENEROSISSIMO DOMINO PARENTI de tantae spei filio animitus gratulor, Deumque rogo, ut GENEROSVM DOMINVM RESPONDENTEM in Sui nominis gloriam, hujus Provinciae emolumentum, ac commodum, & in totius Generosissimae Familiae Decus ac ornamentum diu seruet sospitem, diu incolumem:

PRAESES,

Rostock, Diss., 1706-09

X 237 3042

58

7

1707 3 6

CASPARI MATTHAEI MÜLLERI,
SERENISSIMI DVICIS MECKLENBVRGICI REG. CONSIL. CANCELLARIAE,
PROFESSORIS PVBL. ORDINARII, FACVLTATIS IVRIDICAE
P. T. PRO-DECANI,

DISSERTATIO IVRIDICA
DE

MATRIMONIO NOBILIS CVM IGNOBILI,

Don

Heyrathen zwischen Adelichen
und Un-Adelichen Personen.

QVAM

IN ALMA AD VARNVM ACADEMIA

D. VII. DECEMBR. AN. MDCC VII.

PLACIDO ERVDITORVM EXAMINI

SVBJICIT

JOCHIM CHRISTOFFER DE MOLTKE,
EQVES MEGAPOL.

ROSTOCHII, REC. MDCCXXXVI.

58

